

Commissie van Toezicht

RJJI locatie de Hartelborgt Spijkenisse

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

1. RJI de Hartelborgt in Spijkenisse	3
2. Samenstelling van de commissie.....	3
3. Werkwijze en taken en werkwijze van de Commissie van Toezicht.....	4
4. Toezichthoudende taak	4
5. De adviestaak.....	6
6. De bemiddelingstaak	7
7. De rechtsprekende taak	8

1. RJI de Hartelborgt in Spijkenisse

De Hartelborgt is een van de drie locaties van de Rijks Justitiële Jeugdinstelling (RJI). De instelling ligt in Spijkenisse in de omgeving van de stad Rotterdam. De andere locaties van de RJI zijn Den Hey-Acker in Breda en de Hunnerberg in Nijmegen. In deze drie locaties kunnen jeugdigen van 12 tot 24 jaar op strafrechtelijke titel worden geplaatst. Het gaat daarbij om jongeren die worden verdacht van een strafbaar feit en in voorlopige hechtenis zijn genomen of jongeren die zijn veroordeeld tot de straf van jeugddetentie of een maatregel tot Plaatsing in een Instelling voor Jeugdigen (PIJ-maatregel). Tevens is er een afdeling voor nachtdetentie waar zowel jeugdigen die in voorlopige hechtenis verblijven als afgestrafte jeugdigen die daar het laatste deel van de detentie doorbrengen in het kader van de resocialisatie.

De Hartelborgt is de grootste van de drie met 105 plaatsen. Den Hey-Acker in Breda heeft 78 plaatsen en de Hunnerberg in Nijmegen 72 plaatsen. Elk van de drie locaties heeft bijzondere groepen. De Hunnerberg is de enige locatie waar ook meisjes verblijven en Den Hey-Acker heeft een afdeling voor jongeren met ernstige seksuele problematiek (ESP) en voor jongeren die een individueel behandeltraject (ITA) volgen. De Hartelborgt heeft een landelijke afdeling voor ernstige crisis (FOBA) en een VIC-afdeling voor ernstige psychiatrische problematiek.

In maart 2019 had de Hartelborgt veertien groepen waarvan er op dat moment twee (Bezaan en Gaffel) gesloten waren. De overige twaalf groepen zijn verdeeld over twee Foba-groepen (Anker en Schoot), drie VIC-groepen (Talie, Nagel en Kikker), twee kortverblijf-groepen (Ra en Steng), een kortverblijfgroep met bijzondere zorg (Mast), twee langverblijf-groepen (Giek en Bolder) en een langverblijfgroep voor nachtdetentie en resocialisatie (Roer) en een kortverblijfgroep waarin ouderparticipatie belangrijk is (Steven).

2. Samenstelling van de commissie

De commissie van toezicht bestond in 2019 inclusief de voorzitter uit twaalf leden en wordt bijgestaan door de secretaris. Drie leden treden vast op als voorzitter of plv voorzitter van de beklagcommissie, de overige negen als weekcommissaris.

<i>Naam</i>	<i>Achtergrond</i>	<i>functie</i>	<i>lid sinds</i>
dhr. drs. W.C.H. Brandt	welzijnswerk	voorzitter en weekcommissaris	mei 2009
mw. mr. M. Scheffers	rechter	vz beklagcie.	Jan. 2017
mw. mr. W.R. Arema	advocatuur	plv.vz beklagcie.	april 2009
dhr. mr. G.E. van der Pols	advocatuur	plv.vz beklagcie.	mrt 2010
dhr. drs. G. Bakx	gevangeniswezen	weekcommissaris	dec. 2017
mw. mr. dr. J uit Beijerse	wetenschap	weekcommissaris	mrt. 2009
mw. drs. M. van Bokkem	pedagoog	weekcommissaris	juni 2011
mw. mr. S.M. Conijnenberg	advocatuur	weekcommissaris	april 2008

dhr. M. Dors	RvdK	weekcommissaris	sept.2013
mw. mr.drs. K van Keeren	Reclassering	weekcommissaris	dec. 2017
dhr. drs. F.W. van der Meer	huisarts	weekcommissaris	jan. 2013
mw. E.E. Rambaldo	mediator	weekcommissaris	april 2009

Sinds maart 2013 is mw. mr. J.A. Seebregts, medewerker van het bureau commissies van toezicht van de rechtbank Rotterdam, secretaris van de commissie.

3. Werkwijze en taken en werkwijze van de Commissie van Toezicht.

De wettelijke taken van de Commissie van Toezicht zijn omschreven in artikel 7 Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en kunnen worden onderscheiden in vier taken:

1. De toezichthoudende taak - toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in de inrichting;
2. De adviserende taak - advies en inlichtingen geven aan de Minister, de RSJ en de directeur;
3. De bemiddelende taak - kennis nemen van door de jeugdigen, ouders of voogd, stiefouder of pleegouders, naar voren gebrachte grieven en daarin te bemiddelen;
4. De rechtsprekende taak - de behandeling van klaagschriften.

De wet schrijft voor dat commissieleden zich door persoonlijk contact met de jeugdigen regelmatig op de hoogte moeten stellen van onder hen levende wensen en gevoelens en dat één van haar leden hiertoe bij toerbeurt optreedt als maandcommissaris. De vier taken zullen hieronder afzonderlijk per paragraaf worden belicht voor het jaar 2019.

4. Toezichthoudende taak

Het toezicht houden op de wijze van tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming in de inrichting gebeurt door middel van een aantal geregeld terugkomende werkzaamheden van de commissie van toezicht, te weten:

- a) Het weekcommissariaat
- b) Beklagzittingen
- c) Maandelijks vergaderingen met en zonder de directeur waarin over de werkzaamheden onder a) en b) wordt gerapporteerd.

In beginsel vergadert de Commissie van Toezicht elke derde dinsdag van de maand. De vergadering bestaat uit een eerste deel van 14:30 tot 15:30 uur zonder aanwezigheid van de directeur en een tweede deel van 15:30 tot 17:00 uur waar de directeur wel aanwezig is. In alle gevallen was dat de locatiedirecteur van de Hartelborgt zelf, mevrouw mr. M.D. Herbschleb.

Conform artikel 19 Regeling justitiële jeugdinstellingen (Rjj) brengt de directeur tijdens iedere vergadering een algemeen verslag uit over dat wat er sinds de vorige vergadering in de inrichting is voorgevallen. Tevens worden de verslagen van de weekcommissarissen alsmede de uitspraken van de beklagcommissie verspreid en besproken voor zover zij aanleiding geven tot bijzondere opmerkingen of vragen aan de directie.

In 2019 zijn 11 van deze vergaderingen gehouden, te weten op:

- 1) dinsdag 15 januari 2019**
- 2) dinsdag 19 februari 2019**
- 3) dinsdag 19 maart 2019**
- 4) dinsdag 16 april 2019 met afdelingshoofden**
- 5) dinsdag 21 mei 2019**
- 6) dinsdag 18 juni 2019**
- 7) dinsdag 16 juli 2019**
- 8) dinsdag 17 september 2019**
- 9) dinsdag 15 oktober 2019**
- 10) dinsdag 19 november 2019**
- 11) dinsdag 17 december 2019**

De vergadering in de maand augustus is vanwege de vakantieperiode vervallen.

In 2018 is het project Veilig en Digitaal Werken Commissies van Toezicht van start gegaan en de vergaderingen vanaf 15 mei 2018 vonden plaats op basis van digitale stukken die in de samenwerkruimte waren geplaatst. Dat betekende dat de leden geen papieren stukken meer thuis gestuurd kregen en een laptop dienden mee te nemen naar de vergadering. Dit zorgde voor veel oponthoud doordat leden door wijzigingen in het wachtwoord problemen hadden om in te loggen in het systeem. Deze problemen waren aan het eind van het verslagjaar 2018 nog niet opgelost. Ook in het vergaderjaar 2019 functioneerde dit systeem inadequaat.

Eveneens in het kader van de toezichthoudende taak zijn rond diverse vergaderingen in overleg met de directeur medewerkers van de inrichting uitgenodigd om de commissie voor te lichten over een specifiek thema:

- De vergadering van 16 april 2019 is vooraf gegaan door een overleg met de directie en twaalf dual leidinggevendenden die een toelichting hebben gegeven op de populatie van de verschillende groepen waarover zij leiding geven. Tevens is hier gesproken over hoe de dual leidinggevendenden omgaan met klachten. Verder hebben de afdelingshoofden nog een korte toelichting gegeven over hun afdelingen.

De vergadering van 15 oktober is vooraf gegaan middels een toelichting van de heer Roy Berkhout. De heer Berkhout is IBT commandant. Hij informeert de cvt over een grote spitacties die regelmatig worden gehouden in de inrichting. Medegedeeld werd dat ook het personeel wordt geconfronteerd met niet onaangekondigde acties gericht op contrabanden.

Ontmoeting met de cvt's Den Hey-Acker en de Hunnerberg:

- **Opvergadering van 19 november hebben zes leden van de commissies van Toezicht van de RJI, Den Hey Acker en De Hunnerberg een bezoek gebracht aan de RJI De Hartelborgt. Er is onder andere gesproken over de informatieve voorziening van de jeugdraad, vanuit de Hunnerberg is het voorstel gekomen om hierin gezamenlijk oop te trekken.**
- **Tijdens dit overleg zijn verder onder staande punten aan de orde gesteld:**
  - **De virtual reality bril (voorlichting vanuit De Hartelborgt verzorgd)**
  - **De gametafel (vanuit de Hartelborgt) invullen van de cvt taak wanneer de jeugdige in een kleinschalige voorziening verblijft**
  - **De toezichthoudende taak van de cvt**
  - **De vertrouwensrol van de cvt**
  - **De indeling van de afdelingen**
  - **Hoe staat de directie tegenover de klachtenprocedure**
  - **Rondleiding binnen de Hartelborgt.**
- Ook in 2019 hebben de leden van de commissie na afloop van de vergadering in tweetallen in de avond een onaangekondigd bezoek aan alle groepen in de inrichting afgelegd. Er werd meegegeten/gekeken op de groepen en de leden hebben onbevangen kunnen spreken met jeugdigen en de aanwezige groepsleiding.
- Twee vaste leden van de Commissie van Toezicht wonen, indien mogelijk, bijeenkomsten van de jeugdraad bij.

5. De adviestaak

De commissie van toezicht heeft elke vergadering met de directeur gebruikt om op bepaalde punten aandacht te vragen voor problemen en daarmee indirect advies gegeven om aan die punten aandacht te besteden. De voorzitter van de Commissie van Toezicht heeft voorafgaand aan de vergadering een overleg met de locatiedirecteur. De voorzitter van de Commissie van Toezicht voert tevens overleg met de algemeen directeur dhr. B. van Els, , directeur DJI Zuid, met de voorzitters van de commissies van toezicht Zuid. Dit overleg heeft in 2019 op 17 december plaatsgevonden. De bedoeling van de bijeenkomsten is om elkaar van ontwikkelingen op de hoogte te houden. Vele zaken komen op deze wijze informatief aan de orde.

Leden van de Commissie van Toezicht hebben samen met de secretaris de themadag van de klankbordgroep in Amersfoort bezocht op 4 november 2019

Een punt waar de commissie van toezicht in 2019, maar ook al in 2018, aandacht voor heeft gevraagd bij de directie, is het nog matige functioneren van de Jeugdraad. Volgens artikel 79 Bjj moet de directeur regelmatig overleg voeren met de jeugdigen over zaken die rechtstreeks hun verblijf raken en kunnen zowel de jeugdigen als de directeur deze onderwerpen in dat overleg aan de orde stellen. Wat onder 'geregeld' moet worden verstaan, wordt in de wet niet nader aangeduid, maar in de meeste inrichtingen, waaronder de Pl's voor volwassenen, is dit een maandelijks overleg.

In de Hartelborgt wordt het overleg de Jeugdraad genoemd. De vergaderingen vinden plaats in de Mediatheek en worden bijgewoond en genotuleerd door de medewerkster

van die Mediatheek.

Vanuit de commissie wordt blijven aandacht gevraagd voor de invulling en voortgang van de veragderingen van de jeugdraad. Onder andere is onder de geringe frekwentie en duur van de bijeenkomsten 45- 60 minuten en dit in relatie tot de onderwerpen die de jongeren aandragen. Verder is vanuit de commissie de zorg over de onevenwichtige vertegenwoordiging van de groepen in de jeugdraad.

6. De bemiddelingstaak

De leden van de commissie die geen beklagvoorzitter zijn, zijn volgens een jaarschema gedurende een week de weekcommissaris en bezoeken dan de inrichting, Zij krijgen het weekend van tevoren via het secretariaat de klachten toegestuurd die zijn ingediend en bezoeken over het algemeen de jongeren die deze klachten hebben ingediend om daarin te bemiddelen. Tevens is de weekcommissaris een aanspreekpunt bij vragen die niet direct klachten zijn. Een aanvraag daartoe kan worden gedaan met een zogenaamd 'sprekersbriefje', maar die mogelijkheid wordt zelden gebruikt. Wel gebeurt het geregeld dat als een weekcommissaris op de groep een jongen komt bezoeken, andere jongens zich spontaan melden met vragen of klachten.

Om te voorkomen dat er alleen groepen worden bezocht waar klachten zijn ingediend en er groepen zijn die nooit worden bezocht, is afgesproken is dat de weekcommissaris tevens een in het rooster van die week aangeduide groep bezoekt, ook al is er vanuit deze groep geen klachten ingediend.

De weekcommissaris maakt van elk bezoek en van elk (bemiddelings)gesprek een kort verslag. Hierbij wordt de klacht in de bewoordingen van de klager overgenomen en beschreven wat er met de jongen besproken is. Waar van toepassing, worden bijzonderheden vermeld en vragen voor de directie. Ook wordt in het verslag waar mogelijk de sfeer op de groepen omschreven. Deze verslagen van de weekcommissaris worden verspreid onder de leden van de Commissie van Toezicht, de directie en besproken in de maandelijkse vergadering.

Het overzicht van de klachten naar onderwerp hieronder (overzicht 1) geeft enige indruk van de soort klachten waarin wordt bemiddeld. Meer dan de helft van de klachten gaan over vijf onderwerpen: disciplinaire straf, verzorging (divers), informatie/procedure, activiteiten, en persoonlijke voorwerpen. Bij het onderwerp 'verzorging (divers)' kan worden gedacht aan klachten over het eten, bijvoorbeeld een tekort aan brood, of de kwaliteit van voedsel of wanneer er geen ontbijt is aangeboden. Bij 'informatie/procedure' kan worden gedacht aan klachten over een onduidelijk dagprogramma, de informatie over urinecontroles, verlof en bezoek. Bij 'persoonlijke voorwerpen' kan worden gedacht aan klachten over beschadigde kleding of andere spullen na een spitactie. Veel klachten hebben te maken met de 'bejegening', maar worden niet altijd als zodanig geregistreerd. Er worden ook veel klachten ingediend over een ten onrechte opgelegde straf of ordemaatregel of oproepen via de Intercom die niet of niet snel genoeg worden beantwoord.

Overzicht 1: Ingediende klachten naar onderwerp in 2019

Activiteiten (diverse)	18
Activiteiten (luchten)	10
Bejegening	8
Contact buitenwereld (bellen)	2
Contact buitenwereld (bezoek)	4
Contact buitenwereld (post)	1
Controle	11
Disciplinaire straf	21
Eisen Verblijfruimte	4
Informatie/procedure	21
Nog onbekend	1
Ordemaatregel	6
Persoonlijke voorwerpen	8
Regime	1
Rek. Cour/zak-en kleedgeld	5
Rogatoir verzoek	14
Schade verhaal	2
Selectie/overplaatsing extern	3
Selectie/overplaatsing intern	3
Time out	3
Verlaten inrichting	3
Verzorging (diverse)	24
Verzorging (medische)	2
Verzorging (persoonlijke)	4

Totaal **179**

7. De rechtsprekende taak

De beklagzittingen worden elke twee weken op maandagochtend ingepland. Elke derde zitting is een meervoudige zitting. een aantal keren kwam een zitting te vervallen omdat er geen klachten waren. In het geval er slechts een klacht te behandelen is, wordt in overleg tussen de voorzitter en secretaris beslist of de zitting doorgaat of dat de klacht wordt verschoven naar de volgende zitting mits een eventueel bij de zaak betrokken advocaat daarmee akkoord gaat. Of de klacht kan worden doorgeschoven, hangt af van de ouderdom van de klacht, maar ook van andere omstandigheden. Gedacht kan worden aan de situatie waarin de klager al thuis verblijft. In 2019 zijn er in totaal veertien beklagzittingen gehouden.

De drie vaste leden van de beklagcommissie treden op als enkelvoudig beklagrechter en als voorzitter van de meervoudige beklagcommissie. Zij worden ook aangeduid als de beklagvoorzitters. In het geval van meervoudige zittingen treden naast de beklagvoorzitter twee van de andere leden van de commissie van toezicht op als bijzitter. Indien één van de twee bijzittende commissieleden de zaak in bemiddeling heeft gehad als weekcommissaris, wordt de behandeling enkelvoudig door de beklagvoorzitter afgedaan, tenzij de jeugdige geen bezwaar heeft tegen de

aanwezigheid van dat commissielid. Ook buiten de zittingen om wordt incidenteel een klacht afgedaan, doorgaans door de voorzitter van de beklagcommissie.

Voor een goed functioneren van de beklagcommissie is het belangrijk dat de samenwerking met de inrichting goed verloopt in die zin dat de verweren tijdig zijn ontvangen en de jongeren tijdig naar de zaal worden gebracht. Omdat zich op dit punt in het verleden problemen voordeden, zijn tijdens een gesprek tussen directie, beklagvoorzitters en de voorzitter van de Commissie van Toezicht nieuwe afspraken gemaakt die tot een duidelijke verbetering hebben geleid. Er zijn nu twee afdelingshoofden die afwisselend aanwezig zijn bij de zitting en belast zijn met het verweer. Ook worden de jeugdigen nu tijdig naar de zittingszaal gebracht.

Uit de cijfers in het overzicht hieronder (overzicht 2) blijkt dat het aantal klachten in 2019 iets is toegenomen, van 161 naar 179. Daarvan zijn er 93 klachten afgehandeld en dat waren er in 2018 147.

Overzicht 2: Ingediende en uitgestroomde klachten 2018-2019

	2018	2019
Totaal aantal ingediende klachten	161	179
Totaal aantal uitgestroomde klachten	147	86

Uit het overzicht hieronder (overzicht 3) komt naar voren dat even als vorig jaar een groot deel van de klachten is ingetrokken. In 2019 gaat het daarbij om een 86 klachten ofwel 48% (179 klachten) tegenover 65% (147 klachten 2018)

Overzicht 3: Aandeel ingetrokken klachten 2018-2019

	2018	2019
Totaal aantal uitgestroomde klachten	147	179
Ingetrokken, waarvan:	96(65%)	86 (48%)
Op initiatief klager	65	51
Na bemiddeling weekcommissaris	27	33
Ter zitting	4	2

Van de 86 ingetrokken klachten zijn er 51 ingetrokken op initiatief van de klager zelf, vaak na bemiddeling door het personeel van de inrichting, en 33 na bemiddeling door een weekcommissaris. 2 klachten zijn op de beklagzitting behandeld.

Dat betekent dus dat van die 86 ingetrokken klachten maar 2 op de beklagzitting zijn behandeld en 84 niet. In 2019 zijn er dus in totaal 95 klachten op de beklagzitting behandeld. Hieronder een overzicht van de wijze van afhandeling ter zitting (overzicht 4). Daarin valt op dat een groot deel van de klachten even als vorig jaar, niet ontvankelijk is verklaard. Met daarnaast de ingetrokken klachten, de klachten die rogatoir zijn gehoord en die zijn over overgedragen, blijven er slechts 52 klachten over die inhoudelijk zijn beoordeeld. Daarvan zijn 10 klachten, dus een percentage van 19% van de inhoudelijk beoordeelde klachten, gegrond of deels gegrond verklaard.

Overzicht 4: Afhandeling van de klachten op de beklagzitting 2019

Aantal behandelde klachten	95
Niet ontvankelijk	25
Ongegrond	43
Gegronnd of deels gegrond	10
Ingetrokken	2
Rogatoir	15
Overgedragen	1

Om te voorkomen dat klachten uitsluitend worden ingesteld vanwege de mogelijkheid van een geldelijke compensatie, zoals in het verleden wel gebeurde, worden de gegronde klachten gecompenseerd met goederen waarbij de klager een keuze heeft uit een lijstje. Ter zitting van de beklagcommissie wordt aan de klager, als dat een mogelijkheid is, gevraagd wat hij bij een eventuele gegrondverklaring een passende compensatie zou vinden en dit lijstje voorgelegd.

De commissie is in 2019 driemaal betrokken bij de boordeling van een voorgenomen dwangbehandeling. Daarbij zijn vanuit de commissie geen bezwaren tegen de dwangbehandeling geconstateerd.

Overzicht 5: Compensatielijst beklagzaken

- Wasverzachter
- Wasmiddel
- Gel
- Deodorant
- Luchtverfrisser kamer
- Niveau creme
- Flesje limonade
- Tijdschrift
- Brinta
- Puzzelboekje
- Agenda
- Notitieboekje
- Cadeaubon te besteden in winkeltje
- Shampoo
- Scheerschuim
- Sokken (sorry maar altijd handig 😊 even als handschoenen in de winter Action)
- Stress balletje

Er is eenmaal beroep ingediend door de klager bij de beroepscommissie van de RSJ. Op

---

het einde van het verslagjaar was de klacht nog bij de RSJ in behandeling.